

אביגדור קהלני בן 80,
וממרום גילו וניסיונו
הוא מעיד שאינו מצטער
על דבר • לא על
הסיכונים שנטל ועליהם
שילם בגופו בשדה
הקרב. גם לא על דעותיו
הפוליטיות • הניתוח
שלו לטבח 7 באוקטובר
ולמלחמה שפרצה
בעקבותיו קשה להכלה,
אבל מסקנתו חד־משמעית:
”אנחנו ננצח, כי אין לנו ברירה.”
גם אם למנהיגים שלנו חסר אומץ”

ייקח לנו 100 שנה להתאושש מהטראומה הזאת

◀ אלי סהר
◀ צילום: אודי ציטיאט

בבני ברק, אחד הנ־ ערים שהסב במקום מבקש להצטלם איתו. "שלא יחשבו שיזמתי את ההגעה שלך לכאן", אומר קהלני בחיך. "אוהבים אותך, אביגדור", מחזיר לו הנער.

◀ אז איך מרגיש המספר 80?

"כמו צמיג משופשף שנסע בכל כבישי הארץ, ויודע מה הצמיג צריך ומה הכביש צריך. עם הניסיון שצברתי והחוויות והתפקידים שעברתי, אני מרגיש שאם הייתי מתחיל עכשיו את החיים – הם היו טובים יותר. אבל אני לא מצטער על שום החלטה".

בשנה שלפני המלחמה הוזמן קהלני לאולפנים כדי לחוות דעתו על תופעת הסרבנות. "לא מקובל עליי שמישהו יגיד שהוא מסרב לעלות על מטוס וטנק", היה פסקני ונחרץ. בימים שלאחר 7 באוקטובר, קהלני היה מרואיין ופאנליסט מבוקש, בתור הסמל של מלחמת יום הכיפורים. אבל כשהמראיינים רצו להשוות בין המחז' דלים, הוא התעקש שאין לכך מקום. "ב־1973 נלחמו בנו צבאות, וכאן השם ישמור כבשו אותנו עם מכוניות טויוטה", ההגיש בועזוע.

◀ אתה עדיין מזועזע?

"אני מאמין שהקדוש ברוך הוא מנהל את העניינים פה, וגם הפעם הוא ירד אלינו. ב־73' הוא נתן לנו סטירה, ועכשיו הטיל עלינו חצי פצצת אטום. כמדינה, היינו על סף התאבדות".

◀ חצי פצצת אטום?

"ייתקח לנו 100 שנה להתאושש מהטראומה הזאת. במלחמה הזו, להבדיל ממלחמות אחרות, המשקע

שיישאר הוא המדינה שלא הגנה על אזרחיה. הפוסט טראומה תלווה אותנו שנים רבות. כולם ישאלו האם המדינה תוכל להגן עליי. זה פוסט טראומה של שואה".

◀ שואה?

"שם היו יהודים שאף אחד לא שמר עליהם".

"בעל הבית חייב להשתגע"

◀ כמעט תשעה חודשים אחרי, אתה מצליח להבין את הקריסה שלנו? "יש שלושה דברים שנשגבים מביי־נתי: גוף האדם שהוא פלא פלאים, היקום – איפה זה מתחיל ואיפה זה נגמר, והדבר השלישי, להבדיל, הוא 7 באוקטובר.

"אתה נועל את הדלת לפני שאתה הולך לישון? מדוע? יש לך מודיעין שתוקפים אותך? גם אם לא, אתה לוקח מקדם ביטחון. אם אתה אחראי על קו, אתה ערני, מבצע כוננות עם שחר ומכין לך כוח אסטרטגי שיגיב. "כשפיקדתי על אוגדה 36, הייתי יורה צרור בבסיס ב־3 לפנות בוקר כדי לבדוק את המוכנות, מקפיץ טנקים באמצע הלילה. היו משמעת וסדר. לא היו לי רחמים בנושאים מבצעיים, ולכן גדוד 77 ניצח".

◀ ביום כיפור אתה וחבריך ידעתם להתגבר על מימד ההפתעה. כאן כולם זעקו איפה הצבא.

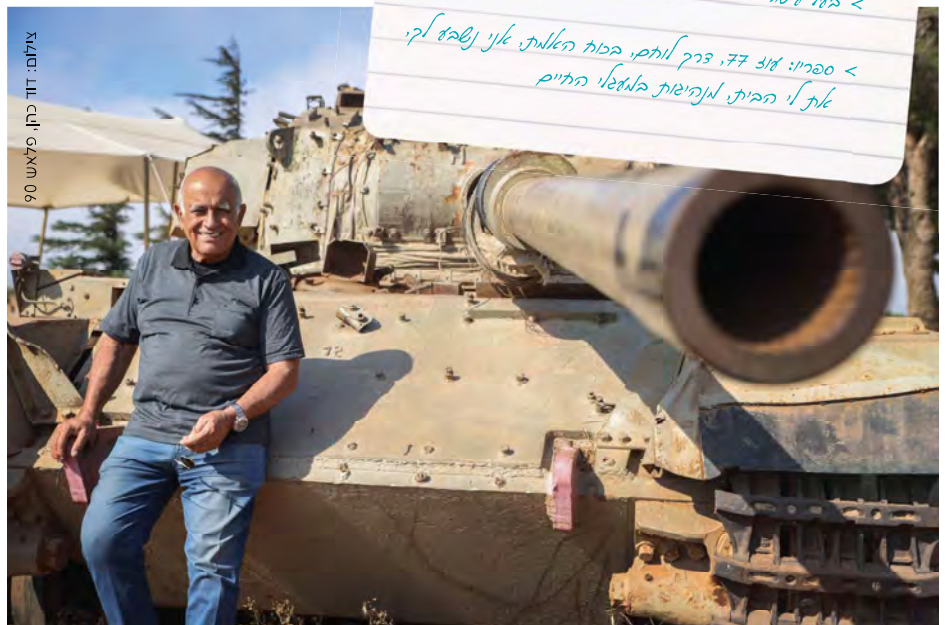
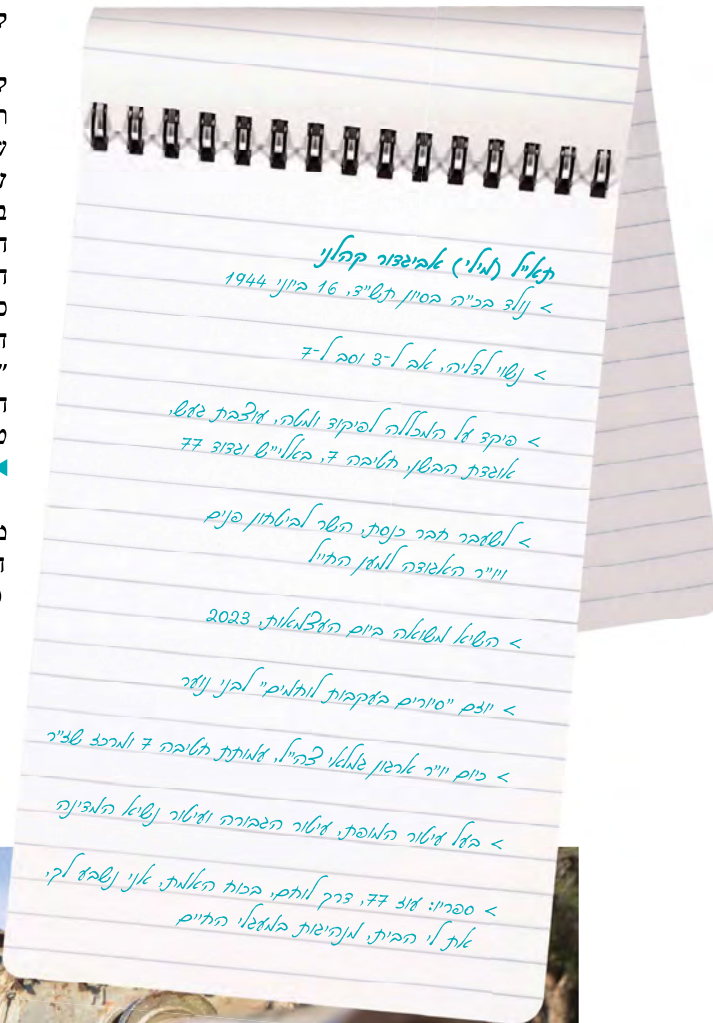
"יש לנו מצב של וישמן ישורון ויב־עט. שמנת עבית כשית. איפה הייתה התגובה? הצבא הוא כמו המדינה. ישראל היא מדינה מפונקת. אנשים נהנתנים. השיח בלילות שבת הוא כמה פעמים היית בחו"ל ואיזו מכונית קנית. הצבא מושפע מזה. חשוב יותר לתת להיילים חופש בשמחת תורה מאשר ביטחון לעם ישראל. מהצית מגדוד 77 בקו הייתה בבית. מה זה? לא סוגרים צבא בחגים".

◀ המערכה בדרום טרם הסתיימה, ובינתיים הצפון בוער.

"מה שקורה בגבול הצפון זה מסע השפלה של מדינת ישראל. במשך יותר משמונה חודשים, 80 אלף איש מחוץ לבתים שלהם והמדינה לא מסו־גלת לספק להם הגנה. זה נראה כאילו האמריקאים חתמו בהסכם שכל צד יכול לירות לטווח של 20 ק"מ".

יום שני הקרוב יגיע גיבור ישראל לגבורות. ולא כך השב השר לשע־בר, תא"ל (מיל') אביגדור קהלני, שייראה יום הולדתו ה־80. מצד אחד, מסע מפרך של הרצאות מחוץ אל חוף בארה"ב ("העברתי חמש הרצאות בחמישה בתי כנסת שונים ביום אחד", הוא מעיד) ומיד לאחר מכן עוד גיחה לאיטליה; מצד שני, הוא הבהיר לכל סובביו שזה לא הזמן להגינות. "בתור יו"ר עמותת הטיבה 7 השתתפתי בלא מעט לוויית, ואי אפשר לחגוג", הוא מודה בכאב.

בזמן פגישתנו במסעדת אגאדיר

צילום: דוד כהן, פלאש 90

צילום: יעקב סטר, לע"מ

◀ אם אתה על ההגה, מה עושים? "יש שלב שצריך לומר 'עד כאן'. כמה פצצות רציניות באמצע ביירות, והם רצים לאו"ם לבקש הפסקת אש. ואז חיובאללה לא יתהדר כאילו הוא שומר על לבנון, אלא יבינו שהוא הורס את החיים הטובים. בירידה להביא מים, הלבנוני יקלל אותנו. כשיהיה בדרך חזרה, אחרי שהביא את המים, הוא יקלל אותם".

◀ מה שאתה אומר יכול להצית מלחמה אזוורית.

"איראן היא הבעיה של העולם. ראיתם מה קרה כשכולם השתלבו במגננה ממתקפת הטילים שלהם? לא יכול להיות שמדינת ישראל בנתה את הצבא הכי חזק, עם יכולות מהטובות העולם, ולא מסוגלת לטפל בבעיה. אנחנו לא מסוגלים להגן על עצמנו?"

◀ "הייתי לפיד בוער". מקבל ב-1975 את עיטור הגבורה מידי הרמטכ"ל מוטה גור ז"ל

גירדו אותי מדי יום לאמבטיית מי מלח, שהייתה משימה כמעט בלתי אפשרית. עברתי את הסבל הכי גדול שיש בחיים. שיקמתי את עצמי. אמרתי לעצמי שלא אהיה מסכן ולא אלך בכל יום לבית הלוחם

חמת יום הכיפורים, זעם על כך. אחרי שיחה עם הרמטכ"ל דאז יצחק רבין, הוחלט שקהלני יעבור ישירות להשלמה חילונית.

כך הפך קהלני לקצין בכיר שאינו עונד סיכת בה"ד 1. תשע שנים מאוחר יותר, כמפקד גדוד שריון, הוא קיבץ סביבו עשרה טנקים שנשארו מהמתקפה הסורית הקטלנית, והוביל אותם לאחד הקרבות המפוארים של צה"ל וגרם למח"ט 7 יאנוש בן גל להכריז בקשר: "קצין תימני צעיר הציל היום את מדינת ישראל".

הוא היסל שלושה טנקים סוריים ממרחק 50 מטרים, ואז - יחד עם הכוח המצומצם שנותר סביבו - הדף בקרב הרואי כ-170 טנקים ששעטו בעמק הבכא. "הצוות שלי הוריד 25 טנקים", הוא נזכר באירוע שזיכה אותו בעיטור הגבורה, שרק 40 חיילים וקצינים קיבלו מאז קום המדינה.

ב-1967 קיבל את עיטור המופת. הוא היה בטנק הראשון שנכנס לחאן יונס ורפיה, ואף שהכלי נפגע - קה"לני קפץ לטנק אחר והמשיך את ההסתערות עד שפגז מצרי חרך את הטנק שלו ופגע בו. "הייתי לפיד בוער", הוא נזכר, ונורק מהטנק. כל בגדיו נשרפו, ובאינסטינקט הצליח לעטוף את עצמו בחול. רק כעבור יומיים פונה לבית החולים.

הוריו קיבלו את הבשורה הקשה ונאמר להם כי סיכויי לחיות קלוי שים, אבל אביגדור החליט שהוא יוצא מבית החולים על הרגליים. 17 ניתוחים עבר עד שהשתקם. "גירדו אותי מדי יום לאמבטיית מי מלח, שהייתה משימה כמעט בלתי אפשרית", הוא מתאר, וקשה שלא להבחין בזיכרון הכאב על פניו. בזכות הרבה סיעתא דשמיא, קהלני קם על רגליו

לטות. העם מכין שקרה פה משהו. אני יודע שננצח".

"מספיק עם זכריה וסעדיה"

אביגדור קהלני נולד למשה ושרה ז"ל ב-1944 בנס ציונה. "איזה שם אשכנזי", הגיבו הנוכחים בברית המילה, אבל אביו שהתרשם מהמשורר והסופר אביגדור המאירי התעקש. "מספיק עם זכריה וסעדיה, אנחנו בארץ ישראל", אמר. כשמלאו לו 13, במקום לעלות לתורה בפרשת קרח, בר המצווה שלו נדחתה לשבת נחמו. הסיבה: חיכו שאפשר יהיה לקטוף בוטנים ולזרוק על חתן השמחה.

אחד המשפטים המאפיינים את קה"לני הוא "אין דבר העומד בפני הרצון". ב-1964 הודה מקורס קצינים בבה"ד 1. "הצוער חלש

בחומרה... ללא כושר פיקוד ומנהיגות... אינו מתאים להיות קצין בצה"ל", נכתב עליו. דדו אלעד זר, מפקד גיסות השריון שהפך ל"מימ"ל" לרמטכ"ל מל

כות הרתעה הוא שבעל הבית השתגע. לעשות דברים לא צפויים. צריך להיבין - זה או אנחנו או הם! לא תהיה גלות שלישית, כי לא יהיה עם ישראל שיחזור לכאן".

◀ איך זה ייגמר?

"אני בצד האופטימי, כי אין לנו שום ברירה אחרת, גם אם למינהגים שלנו לא יהיה את האומץ לקבל הח

◀ "לא היו לי רחמים בנושאים מבצעיים, ולכן מצחנתי". בימיו כתא"ל

ריך, כ"ה בתשרי. אחיה הבכור שמעון שמעיה הי"ד נפל במלחמת השחרור, ואילן שמעיה הי"ד נפל במלחמת יום הכיפורים. זה קשה ולא פשוט."

"גוש קטיף לא היה מונע"

◀ כמי שהיה בטנק הראשון שנכנס לרפיח והאן יונס במלחמת ששת הימים, אתה מצטער על התמיכה שלך בגירוש מגוש קטיף? "אני לא חוזר בי. הייתה טעות בחלקים של הגירוש. למשל, הפקודה מהיום להיום. היו טענות מוצדקות. אבל לא היה צריך להתיישב שם. אני מאלה שמונעים מחלות ולא מחפשים תרופות למחלות."

"גוש קטיף זה לא שער הגולן ומסדה. להקים יישובים במרחק 30 מטרים ממחנות פליטים, על הים ובתוך אוכלוסייה, כשבשביל ללכת לגן צריך ארבעה טנקים? יישוב צריך להיות על גדר, לשמש הגנה על המדינה. גוש קטיף לא היה מונע את טבח 7 באוקטובר."

◀ הטבח שינה אצלך את המחשבה לגבי הערבים?

"אני לא האמנתי בשלום. ולא מאמיץ. נפגשתי פעמיים עם יאסר ערפאת. אבו מאזן היה פעמיים אצלי בבית. השנאה היא תהומית. הכלב רואה חתול בבוקר ומתנפל עליו. הוא לא יודע למה. אנחנו מדברים יידיש והם ערביים."

◀ מה תעשה אם תקבל מינוי לוועדת חקירה ממלכתית?

"תהיה רגוע, לא יקראו לי. ייקחו מישוהו צעיר יותר שמתאים לאג'נדה. השיקול של זה שמחליט הוא איזה מנדט אתה נתון. אם תגיד לי להתחיל את החקירה לילה קודם, אני לא אהיה שם. צריך ללכת הרבה אחורה."

◀ מה אפשר לאחל לך?

• "בריאות."

והזר לשריון עם 73% נכות ו-60% כוויות בגופו.

◀ "הפציעה חישלה אותי. עברתי את הסבל הכי גדול שאדם יכול לסבול בחיים. אני שיק-מתי את עצמי. אמרתי לעצמי שאני לא אהיה מסכן ולא אלך כל יום לבית הלוחם. כשנכנסתי לבית החולים, הבנתי שאני בתופת הגדולה של חיי. לקחתי מגבת ונשכתי אותה. אתה יודע מה זה לשפוך על אדם מי מלח כאשר 60% מגופו שרופים?"

◀ מה אתה סוחר על גופך מאז? "יש צלקת גדולה בגב. לא מעט גירודים. אני לא יכול לשהות בשמש, כי זה יוצר שלפוחיות."

הנעליים? האם המערכות שלי לא מחוברות לקטטר? האם אני מזהה ונהנה מול זה שמתגלח בבוקר?"

◀ כשחזרת ממלחמת יום הכיפורים, הודיעו לך על נפילת אחיך עמדי נואל הי"ד. רעייתך דליה שכלה שני אחים.

"כשאני מדבר על אחי, אני נחנק. משהו קורה לי בתוך הנשמה. דליה איבדה שני אחים שנפלו באותו תא"

מה שקורה בגבול הצפון זה מסע השפלה של מדינת ישראל. אנחנו לא מסוגלים להגן על עצמנו? צריך להבין - זה או אנחנו או הם! לא תהיה גלות שלישית, כי לא יהיה עם שיחזור לכאן

◀ ואחרי פציעה כזו, הפכת לאחד מסמלי הלחימה הגדולים של המדינה לדורותיה.

"אחרי פציעה כזו, החיים שלך טו"בים יותר ברמה הרוחנית. עד שאנחנו לא נפגעים, אנחנו לא יודעים להעריך את החיים. אתה קם בבוקר, אומר 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים' ומורסיף עוד שתי מילים: 'אני אנצח'. זו המצאה שלי. האדם נמצא במאבק כל החיים. ברגע שאתה מתחיל את היום בגישה שתנצח, אתה תצליח."

"בכל בוקר אני עושה שלוש בדיקות: האם אני מגיע לשרוכים של

◀ "לא יקראו לי לוועדת החקירה". מדליק משואה בערב יום העצמאות, אשתקד

צילום: נתי שוחטי, לע"מ